

Forord

I dette nummer af Landbohistorisk Tidsskrift har vi valgt at bringe fire artikler. Artiklerne spænder vidt både tematisk og kronologisk, og de er et udtryk for den store spændvidde, der er inden for landbohistorie. Artiklerne repræsenterer samtidig flere forskellige tilgange til historiefaget, og de illustrerer, at vi meget gerne bringer forskelligartede artikler om landbohistorie.

I den første artikel – *Overdrev – fra ekstensivt landbrug til intensiv natur?* – forholder Peder Dam sig til, hvordan udtrykket *overdrev* har skiftet betydning gennem årene. Indtil 1800 dækkede *det historiske overdrev* vådbundsarealer, der var delt mellem flere landsbyer, og fænomenet var især udbredt øst for Storebælt. Efter landboreformerne blev det samlede areal med overdrev indskrænket betydeligt, men *det sene historiske overdrev* var til gengæld bredere defineret og mere omfattende end tidligere, idet nu også græsningsarealer delt mellem flere gårde og for eksempel hedeområder var omfattet. Fra 1920'erne og 1930'erne var der tale om *tidlige biologiske overdrev*, der var defineret ud fra botaniske og ikke landbrugsfaglige kriterier. De omfattede tørre, næringsfattige græsningsarealer. *Det moderne biologiske overdrev* er kendetegnet ved at være klarere defineret end tidligere og baseret på fredningsloven og efterfølgende vejledninger.

Jesper Munk Andersen præsenterer i den følgende artikel *Herregården i landskabet. Udviklingen på grevskabet Knuthenborg 1840-1880* nogle af resultaterne fra en større undersøgelse af det lollandske herregårdslandskab, som Museum Lolland-Falster gennemførte i 2011-12. Det demonstreres i artiklen, at grevskabet Knuthenborg i den undersøgte periode blev gennemgribende forandret. Faderen Frederik Marcus greve Knuth gennemførte en omfattende strukturel omlægning af driften, hvor fokus var på at samle besiddelsen om hovedsædet, udvikle nye initiativer i Bandholm samt fastholde og udbygge produktionsformerne på forpagtergårdene. Sønnen Eggert Christopher greve Knuth fortsatte denne omlægning, men igangsatte desuden en omfattende iscenesættelse af grevskabet med omsiggribende byggeprogrammer, hvor der blev skabt et moderne, funktionelt og ensartet byggeri.

Jens Lei Wendel-Hansen viser i sin artikel *Grevernes fejde – et aristokratisk opgør i demokratiets ungdomsår*, at den gængse opfattelse af, at der i Venstre var en generel aversion mod godsejerne som klasse under forfatningskampen, er mere nuanceret end som så. I Roskilde Amt var Ludvig Holstein-Ledreborg valgt til Folketinget for Venstre, og han blev så sent som i 1885 netop markedsført som den sande adelsmand. Der blev løbende fremført en mere radikal

argumentation imod aristokratiet som politisk gruppe, men det danske landaristokrati spillede fortsat en væsentlig social rolle i slutningen af 1800-tallet – ikke blot i Højre-kredse.

I den sidste artikel – *Landbokultur i 2010'erne – og betydningen for pædagogisk praksis i landbrugsuddannelserne* – beskriver Thomas Szulevicz pædagogikken på Havredal Praktiske Landbrugsskole. Forfatteren argumenterer for, at skolens undervisning af elever med boglige vanskeligheder på en række måder repræsenterer en landbokultur, som eleverne får mulighed for at blive en del af. I artiklen beskrives en række landbokulturelle praksisser og en landbohistorisk tradition, der gennemføres på skolen, og som udgør et alternativ til den identitet som indlæringsvanskelig, som mange af eleverne kommer med. I artiklen argumenterer forfatteren for, at landbokultur udgør et pædagogisk udgangspunkt på skolen, og at det har givet gode resultater for mange af eleverne.

God læselyst!

Jens Lei Wendel-Hansen
Merete Bo Thomsen
Michael Nobel Jakobsen
Mogens Rostgaard Nissen